

Plan subregionalny (PS) „Wykorzystanie energii wiatru”

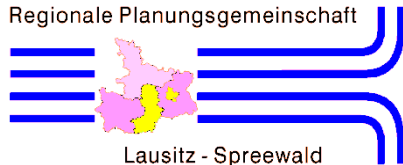
Fragment raportu środowiskowego

Region Łużyce-Las Szprewy

Stanem na 30.10.2023 r.

Wydawca i zamawiający:

Regionale Planungsgemeinschaft

Lausitz - Spreewald

Regionale Spółka Planowania Łużyce-Las Szprewy
Biuro planowania przestrzennego
Gulbener Straße 24
03046 Chociebuż

Tel.: +49 355 – 49 49 77 0

e-mail: poststelle@region-lausitz-spreewald.de

www.region-lausitz-spreewald.de

Przygotowanie projektu:

Sp. prawa cywilnego „Planungsgruppe Umwelt GbR”
Stiftstraße 12
300159 Hanower

Tel.: +49 511 - 51949780

e-mail: info@planungsgruppe-umwelt.de

www.planungsgruppe-umwelt.de

Spis treści

1	Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.....	6
1.1	Rozmieszczenie obszarów priorytetowych dla wykorzystania energii wiatrowej (OPWEW); identyfikacja oznaczeń granicznych.....	7
1.2	Badanie specyfikacji w pobliżu granicy pod kątem prawdopodobnego znaczącego wpływu na środowisko	8
1.3	Ocena potencjalnie znaczącego wpływu na środowisko dla obszarów szczególnie wartych ochrony	13
2	Przystępne, nietechniczne podsumowanie.....	21
3	Bibliografia	26

Spis tabel

- Tab. 1: PS „Wykorzystanie Energii Wiatru”: przegląd środowiska w promieniu do 5 km od granicy Polski 7
- Tab. 2: Przegląd polskich miast i budynków mieszkalnych położonych w sąsiedztwie Regionalnego Planu Częściowego „Wykorzystanie Energii Wiatru ” oraz ich minimalna odległość od farm wiatrowych 9
- Tab. 3: Przegląd gatunków ptaków z Załącznika i występujących na terenie Europejskiego Rezerwatu Ptaków „Bory Dolnośląskie” oraz ocena potencjalnych negatywnych oddziaływań wynikających z sąsiadujących przepisów planistycznych 16
- Tab. 4: Przegląd gatunków ptaków z Załącznika i występujących w obszarze specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowa Odry” oraz ocena potencjalnych negatywnych skutków wynikających z sąsiadujących planów zabudowy 18

Spis ilustracji

- Rys. 1: Układ przestrzenny planowanych OPWEW wraz z ich lokalizacją w odniesieniu do terytorium Polski

1 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Tło i warunki ramowe

48 obszarów priorytetowych dla wykorzystania energii wiatru, które stanowią wiążący cel w ramach planowania przestrzennego, muszą być poddane zdefiniowaniu przestrzennemu w ramach PS „Wykorzystanie energii wiatru”. Z uwagi na to, iż ustalenia planu mogą mieć znaczący wpływ na środowisko w odniesieniu do chronionych elementów środowiska przyrodniczego, zgodnie z sekcją 8 ROG musi zostać podjęta ocena takiego oddziaływania. Ponadto, z uwagi na to, iż objęty planem obszar graniczy z terytorium Polski, konieczne jest przeprowadzenie zgodnie z §§ 54ff UVPG transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko. Brane jest ponadto prawo umów dotyczące polsko-niemieckiej umowy OOS. Wiosną 2023 roku Rzeczpospolita Polska była już z powyższych powodów angażowana w procedurę ustalania zakresu dla Planu Subregionalnego „Wykorzystanie energii wiatru”. W swoim piśmie z dn. 30 marca 2023 r. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wraz z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim przedłożyły swoje uwagi i komentarze odnośnie do proponowanego zakresu oceny oddziaływania (transgranicznego) na środowisko. Z jednej strony dotyczą one obszaru opracowania, w ramach którego należy uwzględnić oddziaływania transgraniczne, z drugiej zaś – do obszarów specjalnej ochrony oraz celów środowiskowych na terytorium Polski, które powinny zostać uwzględnione w rozważaniach. W konsekwencji zidentyfikowane potencjalne transgraniczne oddziaływania na środowisko są oceniane we wchodzącym w głąb terytorium Polski korytarzu o maksymalnej szerokości 5 km. Oznacza to też, iż w przypadku planowanych priorytetowych obszarów wykorzystania energii wiatru, które znajdują się w odległości większej niż 5 km od granicy państwowej, można wykluczyć, że będą one miały wpływ na środowisko na terytorium Polski.

Strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko podlega cała treść Planu Subregionalnego Wykorzystania Energii Wiatrowej, a więc zawiera ona wszelkie alternatywne scenariusze mogące mieć znaczący wpływ na środowisko. Oddziaływania są określane poprzez rozważenie poszczególnych specyfikacji planu w wyżej wspomnianym korytarzu 5 km. W celu ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem na środowisko, różne kryteria zostały już zdefiniowane jako obszary wykluczenia i ograniczenia w procesie planowania planu sektorowego, na podstawie których wyznaczono planowane obszary priorytetowe dla wykorzystania energii wiatrowej. Obejmuje to na przykład obszary Natura 2000, obszary ochrony przyrody, ale także minimalne odległości od gatunków ptaków wrażliwych na energię wiatrową i zabudowę mieszkaniową. Koncepcja zawiera już obszary na terytorium Polski.

W ramach oceny rzeczowego regionalnego planu częściowego „Wykorzystanie energii wiatru” dla regionu Łużyce-Las Szprewy w odniesieniu do transgranicznych oddziaływań na środowisko, zgodnie z sekcją 8(1) ROG przedstawiono następujące informacje na temat prawdopodobnych znaczących oddziaływań specyfikacji planu na następujące przedmioty ochrony

- Ludzie, w tym zdrowie ludzkie, zwierzęta, rośliny i różnorodność biologiczna,
- Gleba, ziemia, woda, powietrze, klimat i krajobraz,
- Dobra kulturalne oraz inne dobra materialne, jak również
- interakcje między wyżej wymienionymi chronionymi interesami

dla terytorium Polski zostały zidentyfikowane, opisane i ocenione. Na wniosek polskiej administracji skupiono się na potencjalnym skumulowanym oddziaływaniu na wieś Strzegów i otaczający ją krajobraz kulturowy, a także na Fürst-Pückler-Park Bad Muskau na obszarze wsi Łęknicza.

Na mocy § 34 ust. 1 i 2 w związku z § 7 ust. 6 niemieckiej ustawy dotyczącej planowania przestrzennego ocena zgodności z celami ochrony i elementami istotnymi dla celów ochrony danych obszarów Natura 2000 musi zostać przeprowadzona dla specyfikacji planu sektorowego subregionalnego planu wykorzystania energii wiatrowej, które mogą mieć znaczący negatywny wpływ na cele ochrony lub elementy istotne dla celów ochrony obszarów Natura 2000. Specyfikacje planu, w przypadku których nie można wykluczyć znaczącego negatywnego wpływu na wyżej wymienione aspekty oceny, są na mocy art. 34 ust. 2 niemieckiej ustawy o ochronie przyrody niedopuszczalne. Wyjątek stanowią istotne powody wynikające z nadrzędnego interesu publicznego lub braku rozsądnych rozwiązań

alternatywnych na mocy art. 34 ust. 3 federalnej ustawy o ochronie przyrody. Odpowiednia (wstępna) ocena jest przeprowadzana dla następujących obszarów Natura 2000 na terytorium Polski:

- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Specjalny obszar ochrony siedlisk, SOOS) „Brożek” (PLH080051),
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (SOOS) „Jeziora Brodzkie” (PLH080052),
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (SOOS) „Uroczyska Borów Zasięckich” (PLH080060)
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (SOOS) „Wilki nad Nysą” (PLH080044),
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (SOOS) „Łęgi nad Nysą Łużycką” (PLH080038),
- Europejska ostoja ptaków „Bory Dolnośląskie” (PLB020005),
- Europejska ostoja ptaków „Dolina Środkowej Odry” (PLB080004),
- Park Krajobrazowy „Łuk Mużakowa”.

Uwzględniono poza tym szczególnie wrażliwe obszary:

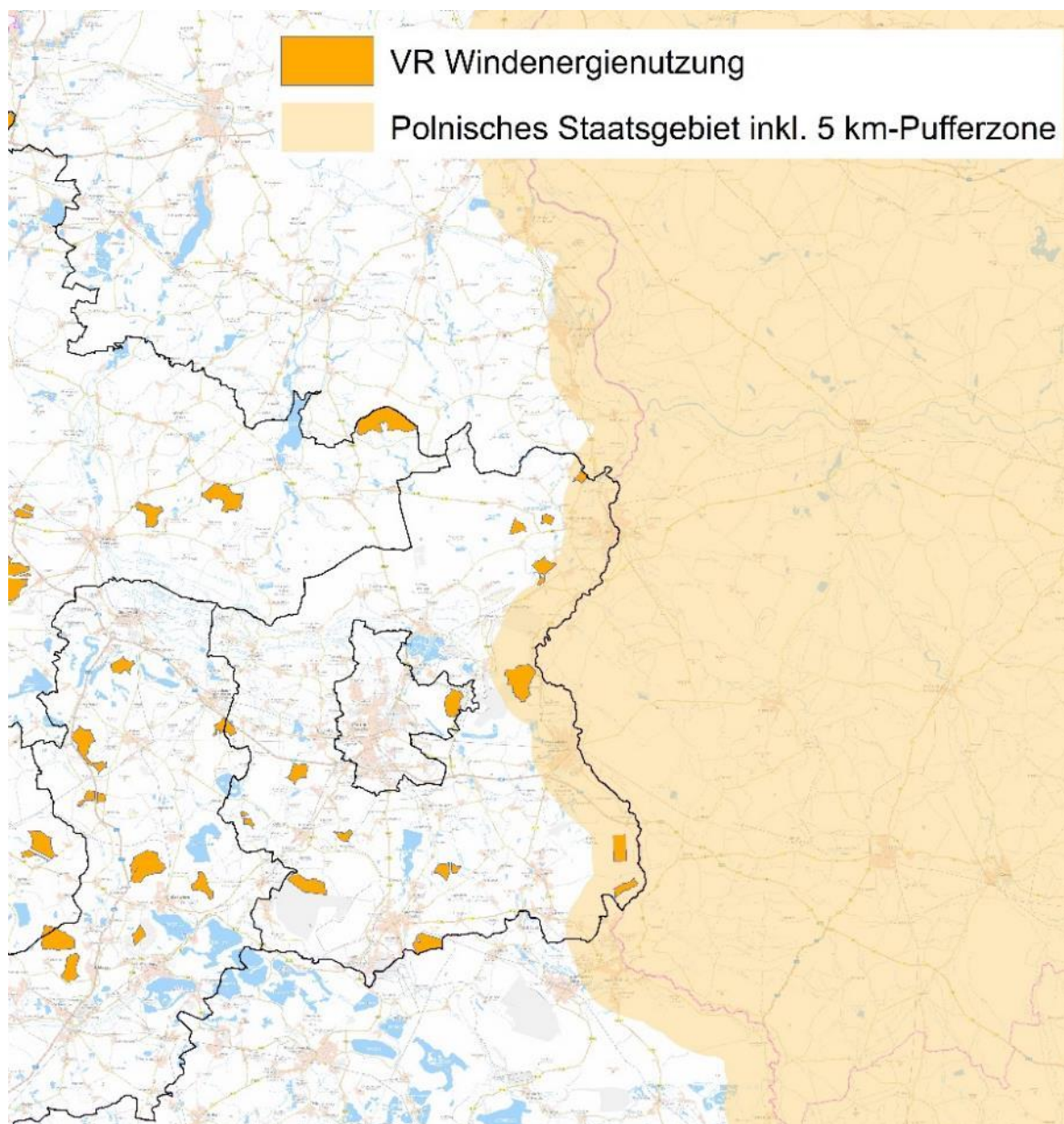
- Rezerwat przyrody „Gubińskie Mokradła”,
- Rezerwat przyrody „Uroczysko Węglińskie”;
- Obszar chronionego krajobrazu „Gubińskie Mokradła”,
- Obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Nisy”,
- Zwarty kompleks leśny na południowy wschód od miejscowości Zasieki,

1.1 Rozmieszczenie obszarów priorytetowych dla wykorzystania energii wiatrowej (OPWEW); identyfikacja oznaczeń granicznych

Pierwszym krokiem jest identyfikacja ustaleń, które potencjalnie wiążą się ze znaczącym oddziaływaniem na środowisko na terytorium Polski. Zakłada się tutaj, że w przypadku obszarów priorytetowych (OP) dla wykorzystania energii wiatrowej (dalej: OPWEW) znajdujących się w odległości większej niż 5 km od granicy państwa, odpowiednie oddziaływania można wykluczyć od samego początku. Stąd też 5 z 48 planowanych OP **znajduje się w odległości 5 km lub mniejszej** od polskiej granicy państwowej. Co za tym idzie, może to mieć potencjalny znaczący wpływ na polskie środowisko (por. Tabela 1). Trzy z wymienionych OR zostały wcześniej uwzględnione w identycznej lub podobnej formie w PS „Wykorzystanie energii wiatru” (wydanie z 2015 r.). A zatem przynajmniej po części pokrywa się to z istniejącym planem. Natomiast dawny obszar przydatności ze starego planu z 2015 r. w pobliżu Groß Schacksdorf-Simmersdorf, który znajduje się około 2,5 km od granicy, nie jest już wyznaczony jako obszar energii wiatrowej. OPWEW istotne dla oceny przedstawiono w poniższej tabeli w celach poglądowych.

Tab. 1: PS „Wykorzystanie Energii Wiatru”: przegląd środowiska w promieniu do 5 km od granicy Polski

Numer	Nazwa	Minimalna odległość od terytorium Polski	Rodzaj obszaru
OPWEW-04	Sembten	3 000 m	Zabudowane turbinami wiatrowymi
OPWEW-14	Grabko-Ost	4 100 m	Przeprojektowanie
OPWEW-20	Forst (Lausitz)-Briesnig	500 m	5 turbin wiatrowych + zatwierdzenie 17 kolejnych w ramach rozbudowy istniejącego obszaru
OPWEW-32	Bahren West	1200 m	9 turbin wiatrowych zostało już zatwierdzone
OPWEW-39	Jerischke-Südost	700 m	Przeprojektowanie

Rys. 1: Układ przestrzenny planowanych OPWEW wraz z ich lokalizacją w odniesieniu do terytorium Polski

1.2 Badanie specyfikacji w pobliżu granicy pod kątem prawdopodobnego znaczącego wpływu na środowisko

W oparciu o znane skutki, które mogą być spowodowane przez elektrownie wiatrowe oraz ich promienie oddziaływania i progi istotności podsumowane w raporcie środowiskowym, w poniższej sekcji zbadano, czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu, można spodziewać się znaczących oddziaływań na środowisko, w podziale na dobra chronione i biorąc pod uwagę odległość planowanej elektrowni wiatrowej od wrażliwych struktur na terytorium Polski oraz odpowiedni charakter obszaru (nowe planowanie, rozbudowa lub zabezpieczenie istniejących struktur). W przypadku dóbr chronionych: gruntu, gleby, wody i klimatu/powietrza, wszelkie prawdopodobne znaczące oddziaływania na środowisko można wykluczyć od samego początku bez dalszej analizy ze względu na brak bezpośredniego wkroczenia/wykorzystania gruntu i brak istotnych dla planowania pośrednich ścieżek oddziaływania. W związku z tym nie przeprowadza się szczegółowej oceny dla tych dóbr chronionych.

Ochrona życia i zdrowia ludzkiego

Nie tylko Europejska Karta Środowiska i Zdrowia z 1989 r., lecz również ustawa zasadnicza gwarantuje „prawo do życia i integralności fizycznej” zgodnie z art. 2 (ust. 2 pkt 1). Istnieją ponadto liczne przepisy ustawowe i wykonawcze mające na celu również ochronę przestrzeni rekreacyjnej jak również ochronę ludzi przed szkodliwymi dla zdrowia skutkami środowiskowymi, np. wibracjami, światłem, hałasem, kurzem i emisją zanieczyszczeń. Federalna (niemiecka) ustawa o kontroli emisji (w szczególności § 50) i związane z nią rozporządzenia w sprawie kontroli emisji odgrywają kluczową rolę w ramach prawnych.

Ochrona życia ludzkiego reprezentowana jest przez następujące aspekty

- Zdrowie i dobre samopoczucie człowieka
- Warunki środowiska mieszkaniowego i mieszkalnego,
- Sfera rekreacji i wypoczynku

Zasoby ludzkie są zatem reprezentowane w szczególności przez obszary osadnicze, które – z wyjątkiem wielkopowierzchniowych obszarów handlowych i przemysłowych – pełnią funkcje mieszkaniowe i środowiska życia z perspektywy ponadlokalnej. Przestrzeń mieszkalna jako główna przestrzeń życiowa człowieka ma wyjątkowe znaczenie dla realizacji celów środowiskowych związanych z dobrami chronionymi. Poza miejscowościami i poszczególnymi budynkami wykorzystywanymi do celów mieszkalnych, szczególne znaczenie mają obszary wykorzystywane do rekreacji, gdzie występują interakcje z krajobrazem jako przedmiotem ochrony.

W celu ochrony zabudowy mieszkaniowej przed nadmiernymi i niedopuszczalnymi skutkami, potencjalnie szkodliwymi dla zdrowia, związanymi z wyznaczeniem obszarów OPWEW, przy poszukiwaniu obszarów potencjalnie nadających się do wykorzystania energii wiatrowej, w obrębie których nie wyznaczono obszarów OPWEW, zastosowano już ogólną minimalną odległość 1000 m od obszarów mieszkalnych na terenach zabudowanych. Ponadto uwzględniono strefę ochronną 800 m dla obszarów mieszkalnych poza obszarami zabudowanymi. Obie strefy ochronne zostały uwzględnione na zasadzie transgranicznej, tak aby żadna z planowanych specyfikacji nie znajdowała się poniżej tych minimalnych odległości od terenów mieszkalnych na terytorium Polski. Można zatem wykluczyć poważne negatywne skutki środowiskowe dla ludności w Rzeczypospolitej Polskiej.

Tab. 2: Przegląd polskich miast i budynków mieszkalnych położonych w sąsiedztwie Regionalnego Planu Częściowego „Wykorzystanie Energii Wiatru ” oraz ich minimalna odległość od farm wiatrowych

Miejscowość	Minimalna odległość do planowanego OPWEW	Pobliskie obszary	
		Nr	Nazwa
Budoradz	3 260 m	OPWEW-04	Sembten
Gubin	4 600 m		
Drzeńsk Mały	6 600 m		
Sękowice	5500 m	OPWEW-14	Grabko-Ost
Połanowice	5200 m		
Sadarzewice	4400 m		
Markosice	5100 m		
Strzegów	1800 m	OPWEW-20	Forst (Lausitz)-Briesnig
Domostwo na pld.-zach. od Strzegowa	1600 m		
Mielno	4600 m		
Janiszowice	5400 m		
Olszyna	2000 m		
Bukowina	2200 m	OPWEW-32	Bahren West
Siedlec	2400 m		
Siedlec	1500 m		
Buczyny	1900 m	OPWEW-39	Jerischke-Südost
Żarki Wielkie	1200 m		

Z tabeli 2 wynika, iż minimalna odległość od planowanej elektrowni OPWEW do osady na terytorium Polski wynosi 1200 m względem wsi Żarki Wielkie. W związku z tym można bezpiecznie wykluczyć wszelkie prawdopodobne znaczące oddziaływania na środowisko, które miałyby negatywny wpływ na dobrostan i zdrowie ludzi. Niemniej jednak, w przypadku miejscowości położonych w odległości mniejszej niż 2 km od wyznaczonych terenów, mogą wystąpić uciążliwości przynajmniej na zachodnich obrzeżach miejscowości ze względu na dobrą widoczność turbin wiatrowych, a także niewielkie, ale czasami słyszalne emisje hałasu z turbin. Doświadczenie pokazało jednak, że przy takich odległościach są one znacznie poniżej wytycznych lub wartości granicznych. Oprócz wyżej wymienionej wsi Żarki Wielkie, potencjalnie dotknięte takimi uciążliwościami są trzy inne zaznaczone na żółto wsie oraz gospodarstwo rolne na południowy zachód od Strzegowa.

W przypadku tej ostatniej miejscowości (Strzegów), polska administracja wyraźnie zażądała rozważenia możliwych oddziaływań skumulowanych w procedurze ustalania zakresu. Północno-zachodni skraj Strzegowa znajduje się w odległości co najmniej 1,8 km od planowanej farmy wiatrowej OPWEW 20, na której wschodnim skraju działa już pięć turbin wiatrowych. Najbliższa turbina wiatrowa znajduje się w odległości około 2800 m od Strzegowa. Ponadto w czerwcu 2023 r. zatwierdzono 17 kolejnych turbin wiatrowych. Planowana inwestycja OPWEW wykracza jedynie poza już zatwierdzoną farmę wiatrową na północnym wschodzie, więc początkowo można sobie wyobrazić jedynie niewielkie dodatkowe oddziaływania w wyniku realizacji analizowanego planu. Patrząc ze Strzegowa, potencjalna farma wiatrowa będzie oddziaływać na maksymalnie 60 stopni widocznego horyzontu na zachodzie przez turbiny wiatrowe. Nie stanowi to niedopuszczalnego zamknięcia lub okrążenia wsi, nawet po skumulowaniu skutków poszczególnych turbin. Nie należy oczekiwać znaczącego negatywnego skumulowanego wpływu na środowisko w połączeniu z sąsiadującą od północy kopalnią odkrywkową Jänschwalde. Wydobycie odbywa się obecnie głównie w północnej części kopalni odkrywkowej. Patrząc ze Strzegowa, leży ona w kierunku północno-północno-zachodnim, w odległości co najmniej 4 km. Skumulowany wzrost potencjalnych negatywnych oddziaływań planowanej inwestycji OPWEW jest wykluczony ze względu na inną lokalizację, a także odległość czynnej kopalni odkrywkowej. To samo dotyczy krajobrazu kulturowego otaczającego lokalizację. Przede wszystkim jest to półotwarty, głównie uprawny krajobraz, taki jak w wielu miejscach w regionie przygranicznym Polski, więc szczególna rzadkość i wynikająca z niej potrzeba ochrony nie jest rozpoznawalna. Chociaż widoczność turbin wiatrowych patrząc na zachód można w dużej mierze założyć dla tego obszaru krajobrazowego, sama widoczność turbin wiatrowych nie prowadzi już do znacznego pogorszenia krajobrazu kulturowego. Ponadto brzegi przepływającej się Nysy Łużyckiej są w przeważającej mierze zalesione, dzięki czemu często występuje skuteczne zaciemnienie wizualne, co skutkuje zmniejszeniem wpływu.

Zwierzęta/rośliny/różnorodność biologiczna

Republika Federalna Niemiec zobowiązała się do ochrony różnorodności gatunków i siedlisk (osobników, populacji i gatunków fauny i flory, a także różnorodności biologicznej jako składnika różnorodności siedlisk) w umowach międzynarodowych, a jako państwo członkowskie Unii Europejskiej jest również wezwana do wniesienia wkładu w system ochrony Natura 2000. Międzynarodowe i europejskie umowy i zobowiązania prawne, w tym Konwencja o różnorodności biologicznej, która weszła w życie na mocy prawa międzynarodowego w 1994 r., są zakotwiczone w prawie krajowym i krajowym, w szczególności w ustawach o ochronie przyrody rządu federalnego i kraju związkowego Brandenburgii, które między innymi zapewniają ramy planowania.

Jako siedliska flory i fauny szczególne znaczenie mają naturalne, półnaturalne i prawie naturalne ekosystemy, które nie są użytkowane lub są użytkowane w niewielkim stopniu. Obejmują one biotopy zbliżone do naturalnych jako relikty pierwotnego krajobrazu naturalnego, takie jak wrzosowiska, rzeki i lasy, a także biotopy krajobrazu uprawnego, takie jak wrzosowiska, szorstkie użytki zielone, podmokłe łąki i zagajniki. Ponadto siedliska zagrożonych gatunków zwierząt, które są jednocześnie wyraźnie wrażliwe na turbiny wiatrowe, są szczególnie interesujące dla oceny środowiskowej.

W celu ochrony ważnych ekologicznie siedlisk i zbiorowisk biotycznych przed negatywnym wpływem planowanej elektrowni wiatrowej, obszary Natura 2000, obszary ogólnokrajowej sieci terenów otwartych, obszary ochrony przyrody, chronione obszary leśne, prawnie chronione biotopy i stojące zbiorniki wodne zostały już wykluczone na poziomie koncepcyjnym jako nieodpowiednie do założenia elektrowni wiatrowej. Ponadto, znane występowanie gatunków ptaków wrażliwych na energię wiatrową, w tym wszelkie wymagane promienie odległości i na podstawie

zrewidowanych kryteriów odległości ekologicznej dla zwierząt Ministerstwa Rolnictwa, Środowiska i Ochrony Klimatu Brandenburgii, zostały uwzględnione jako ważne kryteria przy wyznaczaniu granic planowanego OPWEW. Zmienione kryteria odległości ekologicznej dla zwierząt stanowią jednolity standard dla brandenburskich organów ochrony środowiska w zakresie oceny wpływu gatunków wrażliwych na energię wiatrową w ramach chronionego dobra zwierząt/roślin/różnorodności biologicznej i obejmują odległości od miejsc lęgowych i odpoczynku, kolonii lęgowych, obszarów priorytetowych zgodnie z brandenburskim programem ochrony gatunków, a także od ważnych wód odpoczynku i zimowania gatunków ptaków lęgowych i wędrownych istotnych dla planowania.

W przypadku odpowiednich specyfikacji planu w sąsiedztwie Rzeczypospolitej Polskiej (korytarz 5 km), biorąc pod uwagę promienie odległości, nie można zidentyfikować żadnych negatywnych skutków dla istotnych z punktu widzenia planowania wystąpień gatunków ptaków na terytorium Polski, zgodnie z dostępnymi danymi i informacjami dostarczonymi przez polskie władze w ramach procedury ustalania zakresu. Nie należy zatem oczekiwać znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

W odniesieniu do grupy gatunków nietoperzy, która jest również częściowo wrażliwa na energię wiatrową, należy zauważyć, że od pewnego czasu istnieją specjalne algorytmy wyłączenia dla gatunków nietoperzy zagrożonych kolizją, które w połączeniu z monitorowaniem aktywności nietoperzy powodują wyłączenie turbin wiatrowych w przypadku zwiększonej aktywności / zwiększonego ryzyka zabicia, biorąc pod uwagę temperaturę i prędkość wiatru. Ponieważ jest to szczególnie istotne w przypadku ciepłych, letnich wieczorów o słabym wietrze, zastosowanie tych algorytmów nie powoduje żadnych znaczących strat wydajności, które mogłyby podważyć przydatność lokalizacji do wykorzystania energii wiatrowej. Można zatem z wystarczającą pewnością założyć, że wszelkie pojawiające się konflikty z wrażliwymi na wiatr gatunkami nietoperzy mogą być regularnie zarządzane za pomocą technicznych środków unikania w procedurze udzielania zezwoleń, a tym samym można uniknąć znaczących negatywnych skutków. Dotyczy to również nietoperzy potencjalnie występujących na terytorium Polski, które polują po stronie niemieckiej i mogą mieć wypadki przy turbinach wiatrowych. Bardziej dogłębna analiza nie jest zatem konieczna.

Ochrona Krajobrazu

Ze względu na swój rozmiar i pionową dominację, turbiny wiatrowe są czynnikiem zakłócającym krajobraz, a tym samym mogą powodować negatywne postrzeganie estetyczne otaczającego krajobrazu. W przypadku znaczących przestrzennie turbin wiatrowych, należy zakładać znaczące negatywne oddziaływania w pobliżu co najmniej 15-krotności całkowitej wysokości turbin. W tym przypadku oznacza to, że należy spodziewać się znaczącego negatywnego wpływu na środowisko w promieniu 3,75 km wokół planowanego OPWEW. W tym miejscu należy zauważyć, że takich negatywnych oddziaływań, jak opisano powyżej, można zawsze oczekiwać w każdym krajobrazie, a zatem nie mogą one same w sobie wykluczać planowania OPWEW lub wznoszenia elektrowni wiatrowych na takich obszarach. Decydujące znaczenie ma raczej charakterystyka, rzadkość i wrażliwość danego krajobrazu na takie wykorzystanie. Należy unikać specyfikacji planu, które po raz pierwszy wpływają na szczególnie reprezentatywne obszary krajobrazowe zasługujące na ochronę. Jednak z punktu widzenia krajobrazu jako przedmiotu ochrony, obszary krajobrazowe, w których turbiny wiatrowe są już obecne i widoczne (wcześniejsze zanieczyszczenie), a także krajobrazy o niskim charakterze, które występują często i na dużym obszarze, są szczególnie odpowiednie do wyznaczenia.

W oparciu o obszar znaczącego wpływu na krajobraz o długości 3,75 km, planowane OPWEW 04, 20, 32 i 39 mogą zasadniczo mieć istotny wpływ na obszary krajobrazowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

OPWEW 04

W obrębie planowanego OPWEW znajdują się już liczne działające turbiny wiatrowe. Krajobraz w pobliżu obszaru priorytetowego jest już dotknięty istniejącymi turbinami, więc nie można zidentyfikować żadnych istotnych dodatkowych negatywnych oddziaływań środowiskowych na terytorium Polski w wyniku wyznaczenia planu wyłącznie zabezpieczającego status.

OPWEW 20

W ramach planowanego OPWEW działa pięć turbin wiatrowych. Kolejne 17 turbin wiatrowych zostało zatwierdzonych w czerwcu 2023 roku. Krajobraz w pobliżu obszaru priorytetowego jest już dotknięty przez istniejące turbiny wiatrowe i będzie jeszcze bardziej dotknięty przez 17 dodatkowych turbin wiatrowych, które wkrótce zostaną wzniesione. Chociaż plan pozwala na rozbudowę istniejącej farmy wiatrowej w kierunku północno-wschodnim, północno-zachodnim i południowym, nie należy spodziewać się znaczącego dodatkowego negatywnego wpływu na środowisko ze strony potencjalnie dodatkowych turbin wiatrowych, ponieważ liczne turbiny wiatrowe będą już widoczne w krajobrazie. Co więcej, po polskiej stronie nie jest to obszar krajobrazu, który wcześniej był niezakłócony i który zasługuje na szczególną ochronę.

OPWEW 32

Planowany OPWEW nie został jeszcze zagospodarowany turbinami wiatrowymi, chociaż od 2020 r. istnieje pozwolenie na 9 turbin wiatrowych. Obszar ten znajduje się na terenie rozległego lasu i około 1200 m od granicy państwa. Po polskiej stronie znajduje się nizinna Nysa Łużycka o szerokości od 500 m do 1000 m, która jest głównie wykorzystywana rolniczo i ma bogatą strukturę. W tym przypadku turbiny wiatrowe widoczne na zachodzie mogą częściowo zakłócać krajobraz, więc nie można wykluczyć znaczącego negatywnego wpływu na środowisko o niskiej intensywności. Należy wziąć pod uwagę, że ten obszar krajobrazowy, zwłaszcza w jego północnej części, jest już zanieczyszczony przez autostradę nr 18 oraz dużą stację benzynową i obszar usługowy. Co więcej, obiekty nie będą w ogóle widoczne z gęstych lasów przylegających do rzeki Nysy Łużyckiej od wschodu. Poważne i niedopuszczalne znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko można zatem ogólnie wykluczyć.

OPWEW 39

Planowany OPWEW nie został jeszcze zabudowany turbinami wiatrowymi. Obszar ten znajduje się również na rozległym obszarze leśnym, dlatego turbiny wiatrowe będą częściowo zacienione. Od granicy państwa na północnym wschodzie dzieli go zaledwie około 700 m. Krajobraz na terytorium Polski charakteryzuje się lasami i zadrzewieniami, dzięki czemu występuje głównie skuteczne zacienienie wizualne, a potencjalne turbiny wiatrowe w ramach OPWEW będą rzadko widoczne jako spójna farma wiatrowa. W związku z tym należy spodziewać się jedynie niewielkiego negatywnego wpływu na środowisko ze strony odizolowanych turbin wiatrowych widocznych w krajobrazie, gdy patrzy się na zachód. Co więcej, obiekty nie będą w ogóle widoczne z gęstych lasów przylegających do rzeki Nysy Łużyckiej od wschodu.

Dziedzictwo kulturowe jako dobro chronione

Dziedzictwo kulturowe, w tym cenne architektonicznie budynki i skarby archeologiczne, podlega szczególnej ochronie w celu zachowania dziedzictwa minionych czasów. Oprócz pojedynczego obiektu lub zespołu, ochrona prawna może również dotyczyć części krajobrazu, które tworzą całość z chronioną nieruchomością. Co więcej, całe krajobrazy mogą zasługiwać na ochronę ze względu na historyczną ciągłość użytkowania gruntów. Takie krajobrazy mają szczególne znaczenie dla oceny oddziaływania na środowisko. Zabytki architektoniczne i archeologiczne w obrębie miejscowości są jednak mało istotne dla oceny oddziaływania na środowisko w kontekście planu regionalnego, ponieważ są one zwykle utrzymywane w wystarczającej odległości przez odległości osadnicze i są osłonięte przed potencjalnymi elektrowniami wiatrowymi przez otaczające budynki (zaciemnienie).

Historyczne krajobrazy kulturowe, w których historycznie tradycyjne formy użytkowania gruntów są nadal wyrażane, nie sąsiadują z planowanym OPWEW w pobliżu granicy po polskiej stronie. W obrębie 5-kilometrowego korytarza znajduje się jedynie park krajobrazowy „Fürst-Pückler-Park” Bad Muskau, który rozciąga się również na terytorium Polski w rejonie wsi Łęknica. Park ten jest jednak oddalony o co najmniej 4 km od południowo-zachodniej granicy planowanego OPWEW. Oprócz odległości, interweniujące rozległe obszary leśne, a także liczne zagajniki również powodują skuteczne zaciemnienie wizualne w parku krajobrazowym. Nie należy zatem oczekiwać pogorszenia stanu „Fürst-Pückler-Park”, ani po stronie niemieckiej, ani polskiej.

Skutki kumulacyjne

Nadrzędne, subregionalne kumulacje mogą wynikać z interakcji kilku blisko sąsiadujących specyfikacji. W takich przypadkach należy przewidzieć, że ogólna intensywność oddziaływań na środowisko będzie wyższa, niż miałyby to miejsce w przypadku ograniczenia indywidualnych ocen specyfikacji. Takie skumulowane skutki są wywołane przez specyfikacje, których przestrzennie powiązane skutki środowiskowe mogą częściowo nakładać się na siebie ze względu na ich położenie względem siebie i zgodne ścieżki oddziaływania. Istotnymi czynnikami oddziaływania w odniesieniu do elektrowni wiatrowych są zatem w szczególności efekty wizualne, efekty fragmentacji i emisje hałasu jako efekty o stosunkowo dużej skali. Częściowa kumulacja przestrzenna występuje zatem na przykład wtedy, gdy duże obszary oddziaływania turbin wiatrowych z różnych, przestrzennie oddzielonych farm wiatrowych nakładają się na siebie i mają wspólny wpływ na krajobraz.

W odniesieniu do OPWEW w pobliżu granicy, takie skumulowane skutki można bezpiecznie wykluczyć dla OPWEW 04, 14 i 20, z których każda jest znacznie oddalona od siebie o ponad 5 km. Jedynie obiekty OPWEW 32 i 39, oddalone o zaledwie 2 km, sąsiadują ze sobą na tyle blisko, że może wystąpić skumulowana interakcja. W tym przypadku dotyczy to wyłącznie negatywnego wpływu wizualnego na krajobraz. W zależności od kąta patrzenia, dwie OPWEW będą widoczne razem w pobliżu wyznaczonych obszarów, więc widoczność i wyeksponowanie turbin wiatrowych jako technicznych elementów krajobrazu obcych naturze zostanie tutaj zwiększona. Jednak obfitość lasów w krajobrazie wpływa na zmniejszenie oddziaływania i konfliktu, ponieważ turbiny często nie będą widoczne w ogóle lub będą widoczne tylko częściowo z ziemi ze względu na zacinającą roślinność. Co więcej, krajobraz nie jest szczególnie godny ochrony lub wrażliwy, więc wynikające z tego skumulowane skutki są nadal tolerowane.

Nie należy zatem oczekiwać skumulowanych negatywnych oddziaływań, które spowodują trwałą zmianę w funkcjonowaniu równowagi przyrodniczej i krajobrazowej regionu, a w szczególności sąsiednich obszarów Polski.

1.3 Ocena potencjalnie znaczącego wpływu na środowisko dla obszarów szczególnie wartych ochrony

Przez wyznaczenie obszarów priorytetowych dla wykorzystania energii wiatrowej w regionalnym planie częściowym „Energetyka wiatrowa” można osiągnąć spory negatywny wpływ na obszary wzajemnie powiązanej europejskiej sieci ekologicznej „Natura 2000”. To samo dotyczy innych wartych ochrony obszarów na terytorium Polski. W trakcie planowania OPWEW skutki zakłóceń wykraczające poza faktycznie zdefiniowany obszar ze względu na efekty krajobrazowe i emisje hałasu, a także skutki kolizji i barier oraz wpływ na wody gruntowe (zapadliska) określają maksymalny zasięg takich potencjalnie negatywnych skutków turbin wiatrowych na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione. Dla obszarów chronionych położonych w korytarzu o szerokości 5 km po stronie polskiej, a także dla poszczególnych obszarów chronionych położonych dalej, które zostały zgłoszone przez polską administrację w trakcie procedury ustalania zakresu, w dalszej części przeprowadzana jest odpowiednia indywidualna ocena, czy specyfikacje planu, które mają zostać tutaj ocenione, mogą mieć niekorzystny wpływ na cele ochrony.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (SOOS) „Brożek” (PLH080051)

Obszar SOOS Brożek (PLH080051) znajduje się w odległości ok. 4300 m od OPWEW 32 Bahren-West w obszarze Neißeau na południowy wschód od Forst (Lausitz). Wszystkie pozostałe miejscowości objęte planem znajdują się w jeszcze większej odległości od obszaru chronionego. Cele ochrony obejmują różne typy siedlisk wydm, zbiorników wodnych, wilgotnych wrzosowisk i torfowisk, a także gatunki z załącznika II – kumaka nizinnej i wydrę. Ani typy siedlisk, ani chronione gatunki zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej nie są wrażliwe na pośrednie oddziaływanie turbin wiatrowych w danej odległości. W związku z tym, zgodnie z obecnym stanem wiedzy, można bezpiecznie wykluczyć znaczące pogorszenie celów ochrony i zachowania obszaru SOOS Brożek.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (specjalny obszar ochrony siedlisk, SOOS) „Jeziora Brodzkie” (PLH080052)

Obszar Natura SOOS Jeziora Brodzkie (PLH080052) znajduje się w odległości ok. 7 km od OPWEW 20 Forst (Lausitz)-Briesnig. Wszystkie pozostałe miejscowości objęte planem znajdują się w jeszcze większej odległości od obszaru chronionego. Obszar SOOS służy ochronie kompleksu jezior, lasów i siedlisk łąkowych. Zgodnie z załącznikami 3 i 4 do rozporządzenia w sprawie obszarów chronionych z dnia 13 kwietnia 2022 r., typy siedlisk (dalej: „TS”) zbiorników wodnych, lasów i użytków zielonych (TS 3130, 3150, 6410, 6430, 6510, 9110, 9170, 9190, 91E0, 91F0), a także chrząszcz kózkowaty stanowią cele ochrony i zachowania obszaru SOOS. Gatunki z załącznika II, kumak nizinny i wydra, które były nadal wymieniane w standardowym arkuszu danych, w międzyczasie nie zostały już znalezione w obszarze i dlatego nie zostały uwzględnione w celach ochrony i zachowania rozporządzenia. Biorąc pod uwagę minimalną odległość 7 km, można bezpiecznie wykluczyć wszelkie negatywne skutki planowania zarówno dla chronionego LKP, jak i czapli długoogonowej.

Oprócz przede wszystkim istotnych celów ochrony i zachowania, zgodnie ze standardowym arkuszem danych, na obszarze SOOS występują również liczne gatunki ptaków. Są to zimorodek, bąk, bocian biały i czarny, błotniak stawowy, łabędź czarnodzioby, dzięcioł czarny, czapla siwa, bielik, gąsiorek, kania ruda i rybołów. Pogorszenie stanu tych gatunków mogłoby pośrednio spowodować znaczące pogorszenie celów ochrony i zachowania, o ile gatunki charakterystyczne jednego lub więcej z wyżej wymienionych LKP podlegających ochronie zostałyby dotknięte w stopniu zagrażającym populacji. Jednakże, zgodnie z odpowiednim orzecznictwem, dotyczy to zwykle tylko bezpośredniego pogorszenia stanu siedlisk tych charakterystycznych gatunków w obrębie typów siedlisk chronionych w danym obszarze, co można również rozumieć jedynie jako stopniowe pogorszenie stanu typów siedlisk, których to dotyczy. Taki bezpośredni negatywny wpływ na gatunki w obszarze chronionym można bezpiecznie wykluczyć ze względu na odległość 7 km.

Nie przewiduje się zatem znaczącego naruszenia celów ochrony i zachowania obszaru SOOS.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (SOOS) „Uroczyska Borów Zasięckich” (PLH080060)

Obszar SOOS „Uroczyska Borów Zasięckich” (PLH080060) na południowy wschód od wsi Zasięki znajduje się w odległości ok. 6200 m od planowanego OPWEW 32 Bahren-West. Wszystkie pozostałe miejscowości objęte planem znajdują się w jeszcze większej odległości od obszaru chronionego.

Obszar SOOS służy ochronie rozległej mozaiki lasów iglastych i siedlisk podmokłych, która jest poprzecinana gęstą siecią zbiorników wodnych. Liczne ekosystemy mokradeł i torfowisk są rozproszone po całym obszarze. Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 28. kwietnia 2022 r., typy siedlisk wydm, zbiorników wodnych, wrzosowisk, suchych łąk, mokradeł, torfowisk i lasów (TS 2330, 3130, 3150, 3160, 3260, 4030, 6230, 6410, 6430, 6510, 7110, 7140, 7150, 7210, 7230, 9170, 9190, 91D0, 91E0, 91F0), jak również gatunki z załącznika II (kozióróg dębosz, kumak nizinny, poczwarówka jajowata, poczwarówka zwężona i wydra) podlegają na obszarze SOOS ochronie.

Inne gatunki z załącznika i Dyrektywy Siedliskowej wymienione w standardowym arkuszu danych to wilk, bóbr, żalotka większa i traszka grzebieniasta. Występują one jednak bardzo rzadko i są sklasyfikowane jako „nieistotne”, dlatego nie zostały uwzględnione w celach ochrony i zachowania, a zatem nie są istotne dla oceny w odniesieniu do ochrony obszaru.

Zarówno w przypadku chronionego LS, jak i gatunków z załącznika II (kozióróg dębosz, kumak nizinny, poczwarówka jajowata, poczwarówka zwężona i wydra), które są niewrażliwe na pośrednie oddziaływanie turbin wiatrowych, wszelkie negatywne skutki wynikające z planowania można bezpiecznie wykluczyć ze względu na minimalną odległość ponad 6 km. Nie przewiduje się zatem znaczącego naruszenia celów ochrony i zachowania obszaru SOOS.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Obszar SOOS) „Wilki nad Nysą” (PLH080044)

Specjalny obszar ochrony siedlisk „Wilki nad Nysą” (PLH080044), który obejmuje ponad 12 000 ha, rozciąga się na południowy wschód od wsi Łęknica. Najbliższym obszarem objętym planem jest OPWEW Jerischke Southeast, oddalony o około 12 km. Wszystkie pozostałe miejscowości objęte planem znajdują się w jeszcze większej odległości od obszaru chronionego.

Obszar Natura 2000 „Wilki nad Nysą” położony jest na prawym brzegu Nysy Łużyckiej w tarasowej części Pradoliny Wrocławsko-Magdeburskiej. Charakteryzuje się rozległymi lasami iglastymi oraz licznymi większymi i mniejszymi ciekami wodnymi, a także pozostałościami lasów bagiennych i torfowisk. Obszar chroniony ma szczególne znaczenie dla ochrony populacji wilka, a także ochrony i zachowania lasów dębowo-grabowych, acidofilnych lasów dębowych i suchych wrzosowisk.

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 18 listopada 2021 r. na obszarze SOOS chronione są typy siedlisk 4030 (wrzosowiska), 9170, 9190, 91E0 i 91T0 (wszystkie lasy), a także gatunki wymienione w załączniku II: wilk, nocek duży i mopek.

Biorąc pod uwagę wrażliwość gatunkową i minimalną odległość ponad 12 km, można bezpiecznie wykluczyć wszelkie negatywne skutki planowania zarówno dla chronionego LS, jak i chronionych gatunków z załącznika II. Turbiny wiatrowe i ich eksploatacja nie stanowią zagrożenia ani bariery dla wilka. W szczególności, czasami długodystansowe migracje zwierząt nie są zakłócane lub w inny sposób zakłócane przez takie instalacje. Możliwe oddziaływania spowodowane budową obiektów można również bezpiecznie wykluczyć ze względu na odległość co najmniej 12 km. To samo dotyczy chronionych gatunków nietoperzy. Ani nocek duży, ani mopek nie należą do gatunków nietoperzy, w przypadku których udowodniono ryzyko kolizji, więc nie należy spodziewać się znaczących oddziaływań związanych z ryzykiem śmiertelności podczas lotów łowieckich lub zagrożeniem dla relacji wymiany. Co więcej, bezpośrednie negatywne oddziaływanie na siedliska w obszarze SOOS można wykluczyć ze względu na odległość. Nie przewiduje się zatem znaczącego naruszenia celów ochrony i zachowania obszaru SOOS.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Obszar SOOS) „Łęgi nad Nysą Łużycką” (PLH080038)

Obszar SOOS „Łęgi nad Nysą Łużycką” (PLH080038) obejmuje część doliny Nysy Łużyckiej z niewielkimi obszarami bardzo dobrze zachowanych pozostałości lasów łęgowych. Obszar chroniony jest zdominowany przez lasy, które stanowią 70% całkowitej powierzchni. Najbliższym obszarem objętym planem jest OPWEW Jerischke Southeast, oddalony o około 8 km. Wszystkie pozostałe miejscowości objęte planem znajdują się w jeszcze większej odległości od obszaru chronionego.

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 17 sierpnia 2021 r. na obszarze SOOS chronione są typy siedlisk 3150 (zbiorniki wodne), 6430 (użytki zielone), 9170, 91E0 i 91F0 (wszystkie lasy), a także gatunki wymienione w załączniku II: żabiściek pływający (roślina), grzybieńczyk białopłetwy i grzybieńczyk zielony. Ponadto w standardowym arkuszu danych wymieniono jedno wystąpienie nietoperza uszatego, któremu jednak przypisano stan ochrony „D” i odpowiednio sklasyfikowano jako nieistotny.

Biorąc pod uwagę minimalną odległość wynoszącą ponad 8 km, można bezpiecznie wykluczyć wszelkie negatywne skutki planowania zarówno dla chronionych gatunków LS, jak i gatunków wymienionych w załączniku II, które nie są wrażliwe na pośrednie oddziaływanie turbin wiatrowych. Nie przewiduje się zatem znaczącego naruszenia celów ochrony i zachowania obszaru SOOS.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Obszar SOOS) „Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie” (PLH 80008)

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie” (PLH 80008) położony jest w centralnej części Pojezierza Lubuskiego, już ponad 35 km od granicy państwa. Najbliższe oznaczenie planu to OPWEW 04 Sembten, które jest oddalone od obszaru chronionego o dobre 50 km. Rozważania w kontekście oceny transgranicznych oddziaływań na środowisko są zatem wyłącznie na wniosek polskiej administracji zgodnie z procedurą ustalania zakresu, ponieważ znaczące negatywne skutki planowanych OPWEW w takiej odległości są zwykle wykluczane od samego początku.

Obszar chroniony jest zdominowany przez lasy, które stanowią 85% całkowitej powierzchni. Jego wartość ochronna wynika z występowania rozległych, niemal naturalnych lasów bukowych i kwaśnych dąbrów, a także licznych siedlisk bagiennych. Ponadto różne siedliska wodne sprawiają, że obszar ten jest godny ochrony.

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 16 marca 2017 r. wstępnie zdefiniowano łącznie 12 typów siedlisk jako cele ochrony i zachowania. Są to LS 3140, 3150, 3160 (wszystkie zbiorniki wodne), 6430, 6510 (użytki zielone), 7110, 7140 (torfowiska), 9110, 9130, 9190, 91D0 i 91E0 (wszystkie lasy). Ponadto do celów ochrony i zachowania włączono gatunki wymienione w załączniku II: goryczuszka, traszka grzebieniasta i żwirowiec. Standardowy arkusz danych wymienia również występowanie innych gatunków płazów, motyli, ryb i ssaków, a także nocka dużego. Wszystkie one zostały jednak przypisane do stanu ochrony „D”, a zatem ocenione jako nieistotne wystąpienia, które w związku z tym nie zostały uwzględnione w celach ochrony i zachowania.

Biorąc pod uwagę podaną odległość wynoszącą co najmniej 50 km oraz wyżej wymienione cele ochrony i zachowania, które i tak są w dużej mierze niewrażliwe na pośrednie skutki turbin wiatrowych, można bezpiecznie wykluczyć wszelkie negatywne skutki.

Co więcej, ani z rozporządzenia w sprawie obszarów chronionych, ani ze standardowego arkusza danych nie wynika żadne szczególne znaczenie dla ochrony nietoperzy, jak wskazano w procedurze ustalania zakresu. Co więcej, nocek duży, który występuje przynajmniej w niewielkiej liczbie na obszarze chronionym, nie jest gatunkiem nietoperza zagrożonym kolizją.

Europejska ostoja ptaków „Bory Dolnośląskie” (PLB020005),

Wyjątkowo duża europejska ostoja ptaków „Bory Dolnośląskie” (PLB020005) na południowy wschód od Łęknicy znajduje się co najmniej 10 km od najbliższego oznaczenia OPWEW 39 Jerischke-Südost. Wszystkie pozostałe miejscowości objęte planem znajdują się w jeszcze większej odległości od obszaru chronionego.

Ostoją ptaków obejmuje Bory Dolnośląskie, jeden z największych kompleksów leśnych w Polsce. Większość rozległych lasów znajduje się w dorzeczu Odry, a przepływają przez nie główne rzeki Bóbr i Nysa Łużycka oraz różne dopływy. Na obszarze chronionym dominują rzadkie, piaszczyste bory sosnowe. W żyznych częściach występują również lasy mieszane i fragmenty lasów liściastych. Na nizinach występują również pozostałości łąk olszowo-jesionowych. Zgodnie ze składem biotopu, obszar chroniony służy przede wszystkim ochronie gatunków ptaków leśnych. Łącznie w obszarze występuje 19 gatunków ptaków lęgowych wymienionych w Załączniku i Dyrektywy Ptasiej, z których 9 jest sklasyfikowanych jako zagrożone według Polskiej Czerwonej Księgi. Ostoja jest szczególnie ważna dla bielika, cietrzewia i głuźca. Dla tych gatunków lasy rezerwatu stanowią najważniejszą ostoję w południowo-zachodniej części Polski. Ponadto rezerwat jest domem dla jednej z największych populacji sóweczki Tengmalma i puszczyka mszarnego w Polsce. Poniższa tabela przedstawia przegląd chronionych gatunków ptaków zgodnie ze standardowym arkuszem danych, przy czym gatunki uważane za wrażliwe na energię wiatrową są wyróżnione pogrubioną czcionką, a ocena możliwych szkód jest dokonywana bezpośrednio.

Tab. 3: Przegląd gatunków ptaków z Załącznika i występujących na terenie Europejskiego Rezerwatu Ptaków „Bory Dolnośląskie” oraz ocena potencjalnych negatywnych oddziaływań wynikających z sąsiadujących przepisów planistycznych

Gatunek	Maksymalny zasięg zakłóceń ze strony turbin wiatrowych	Określenie najbliższej odległości	Ocena
Bąk zwyczajny	500 m (zakłócenie)	Co najmniej 10 000 m	Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Bocian czarny	2000 m (zakłócenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Bocian biały	2000 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO

			znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Kania czarna	2.500 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Kania ruda	2.500 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Bielik	5000 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Błotniak stawowy	2.500 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Głuszc zwyczajny	~500 m (zakłócenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Kropiatka	-		Niewrażliwe
Żuraw zwyczajny	500 m (zakłócenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Derkacz	300 m (zakłócenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Puchacz	2.500 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Sóweczka zwyczajna	-		Niewrażliwe
Włochatka zwyczajna	-		Niewrażliwe
Muchołówka mała	-		Niewrażliwe
Cietrzew zwyczajny	~500 m (zakłócenie)		Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem

Jak wynika z tabeli, biorąc pod uwagę minimalną odległość między specyfikacjami planu a ostoją ptaków, nie można założyć pogorszenia stanu żadnego z gatunków chronionych. Dotyczy to również potencjalnych oddziaływań pośrednich wynikających z ingerencji w podstawowe relacje wymiany między obszarem chronionym a otaczającymi go obszarami Natura 2000. Specyfikacje planu nie są tutaj rozmieszczone w formacji przypominającej słupek między znanymi lub, biorąc pod uwagę struktury biotopów, teoretycznie możliwymi głównymi trasami lotów. Nie należy zatem oczekiwać znaczącego osłabienia obszaru chronionego i jego celów ochrony.

Obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Odry” (PLB080004)

Obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Odry” (PLB080004) obejmuje część doliny Odry od Nowej Soli do ujścia Nysy Łużyckiej. Najbliżej położonym planem jest OPWEW 04 Sembten w odległości 8,9 km na południowy zachód od obszaru chronionego. Wszystkie pozostałe miejscowości objęte planem znajdują się w jeszcze większej odległości od obszaru chronionego.

Przebieg rzeki Odry i jej hydrodynamika mają decydujący wpływ na obszar chroniony. Podczas wylewów Odry duża część obszaru jest nadal zalewana. Ponadto występują tu liczne starorzecza, duże kompleksy podmokłych

łąk i zarośli oraz lasy łęgowe. Zgodnie ze składem biotopu, obszar chroniony służy przede wszystkim ochronie gatunków ptaków siedlisk podmokłych i obszarów trawiastych. Łącznie w obszarze występuje 18 gatunków ptaków łęgowych wymienionych w Załączniku i Dyrektywy Ptasiej, z których 2 jest sklasyfikowanych jako zagrożone według Polskiej Czerwonej Księgi. Obszar chroniony ma również szczególne znaczenie dla kani rudej i kani czarnej, z których każda stanowi co najmniej 1% krajowej populacji łęgowej na tym obszarze.

Poniższa tabela przedstawia przegląd chronionych gatunków ptaków zgodnie ze standardowym arkuszem danych, przy czym gatunki uważane za wrażliwe na energię wiatrową są wyróżnione pogrubioną czcionką, a ocena możliwych szkód jest dokonywana bezpośrednio.

Tab. 4: Przegląd gatunków ptaków z Załącznika i występujących w obszarze specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowa Odry” oraz ocena potencjalnych negatywnych skutków wynikających z sąsiadujących planów zabudowy

Gatunek	Maksymalny zasięg zakłóceń ze strony turbin wiatrowych	Określenie najbliższej odległości	Ocena
Zimorodek zwyczajny	-	8900 m	Niewrażliwe
Bocian czarny	2000 m (zakłócenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Bocian biały	2000 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Kania czarna (brunatna)	2500 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Kania ruda (rdzawa)	2500 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Orzeł bielik (birkut)	5000 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Błotniak stawowy	2500 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Błotniak łąkowy (popielaty)	2500 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Błotniak zbożowy	2500 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Żuraw zwyczajny	500 m (zakłócenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Derkacz zwyczajny	300 m (zakłócenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Ortolan	-		Niewrażliwe
Trzmielojad zwyczajny	2000 m (zderzenie)		Potencjalne siedliska łęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO

		znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Lelek zwyczajny	500 m (zakłócenie)	Potencjalne siedliska lęgowe i występowania gatunku na obszarze OSO znajdują się znacznie poza maksymalnym efektywnym zasięgiem
Dzięcioł czarny	-	Niewrażliwe
Jarzębatka (pokrzewka jarzębata)		Niewrażliwe
Gąsiorek		Niewrażliwe
Świergotek polny		Niewrażliwe

Jak wynika z tabeli, biorąc pod uwagę minimalną odległość między specyfikacjami planu a ostoją ptaków, nie można założyć pogorszenia stanu żadnego z gatunków chronionych. Dotyczy to również potencjalnych oddziaływań pośrednich wynikających z ingerencji w podstawowe relacje wymiany między obszarem chronionym a otaczającymi go obszarami Natura 2000. Specyfikacje planu nie są tutaj rozmieszczone w formacji przypominającej słupek między znanymi lub, biorąc pod uwagę struktury biotopów, teoretycznie możliwymi głównymi trasami lotów. W szczególności nie wyznacza się obszarów w obrębie nizinnej odcinka Odry, który funkcjonuje jako główny szlak migracyjny ptaków. Nie należy zatem oczekiwać znaczącego osłabienia obszaru chronionego i jego celów ochrony.

Rezerwat przyrody „Gubińskie Mokradła”

Rezerwat przyrody i krajobrazu o powierzchni 10 ha znajduje się na terenie byłego lotniska w Gubinie i poligonu wojskowego w minimalnej odległości ok.4300 m od najbliższego oznaczenia planu, OPWEW 04 Sembten. Jest to kompleks bagien z populacjami 116 gatunków ptactwa wodnego i błotnego. Gatunki wrażliwe na energię wiatrową obejmują lęgowe lub gniazdujące w pobliżu bieliki, bąki, błotniaki stawowe, bociany białe i czarne, derkacze, kanie rude i czarne oraz żurawie. Spośród wymienionych gatunków tylko bielik jest potencjalnie zagrożony w odległości 4300 m od planowanego OPWEW. Pod tym względem OPWEW znajduje się w rozszerzonym obszarze oceny gatunku (5000 m). W rozszerzonym obszarze oceny gatunek jest znacząco dotknięty tylko wtedy, gdy prawdopodobieństwo obecności tych osobników w obszarze omiatanym przez wirnik potencjalnej turbiny wiatrowej jest znacznie zmniejszone ze względu na specyficzny dla gatunku charakter turbiny wiatrowej. Taka sytuacja miałaby miejsce w przypadku jesiotra jeziorowego. W przypadku bielika miałoby to miejsce tylko wtedy, gdyby OPWEW znajdowała się w obszarze siedliska żerowania lub między miejscem lęgowym a ważnym siedliskiem żerowania. W tym przypadku tak nie jest. OPWEW 04 znajduje się w kompleksie obszarów leśnych i terenów otwartych, które nie są odpowiednie dla bielika jako siedlisko żerowania. Ponadto obszar ten został już zabudowany turbinami wiatrowymi, które oczywiście nie mają wpływu na obszar ochrony przyrody. W ramach procedur licencyjnych kontroli emisji dla już wzniesionych turbin wiatrowych nie stwierdzono znaczącego wpływu na chronione i wrażliwe na zakłócenia gatunki ptaków. Podsumowując, ze względu na odległość między obszarem chronionym a OPWEW oraz lokalizację domniemanych siedlisk żerowiskowych, nie należy spodziewać się znaczących negatywnych skutków dla bielika i innych gatunków ptaków wrażliwych na wiatr. W związku z tym nie można przewidzieć znaczącego pogorszenia celów ochrony, siedlisk i gatunków.

Rezerwat przyrody „Uroczysko Węglińskie”

Rezerwat przyrody „Uroczysko Węglińskie” o powierzchni 6,82 ha znajduje się na granicy powiatów krośnieńskiego i żarskiego, głównie w gminie Gubin na północ od miasta Forst (Lausitz) i w odległości ponad 7 km od najbliższego OPWEW 20 Forst (Lausitz)-Briesnig. Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 26.03.2012 r. głównym celem rezerwatu przyrody jest zachowanie prawie naturalnego starego drzewostanu z licznymi starymi dębami. Planowanie w żaden sposób nie wpływa na ten główny cel ochrony. Jednak obszar chroniony jest również domem dla licznych gatunków ptaków lęgowych i wrażliwego na wiatr jeryzka zwyczajnego. Biorąc jednak pod uwagę minimalną odległość 7 km, można bezpiecznie wykluczyć wszelkie negatywne skutki dla obszaru chronionego wynikające ze specyfikacji planu.

Park Krajobrazowy „Łuk Mużakowa”

Park Krajobrazowy „Łuk Mużakowa” na południowy wschód od Łęknicy (na południe od Bad Muskau) został wyznaczony przede wszystkim w celu ochrony polskiej części wybitnej formacji geologicznej fałdu Mużakowa jako łuku moreny czołowej, który jest tu centralnie przebity przez Nysę Łużycką. Ponadto w wyniku wydobywania w regionie rozwinął się tu bogaty w wodę i pagórkowaty krajobraz, który jest siedliskiem różnych ptaków drapieżnych, bociana czarnego, puchacza i żurawia, a także mopka, nocka dużego i nietoperza stawowego. Odległość do najbliższego planowanego OPWEW na wschód od OPWEW 39 Jerischke-Südost wynosi tylko ok. 900 m. Inny planowany obszar OPWEW, OPWEW 32 Bahren-West, znajduje się zaledwie około 1200 m od obszaru chronionego krajobrazu. Jednak wyżej wymienione gatunki zwierząt mają swoje siedliska głównie na obszarze bogatego w wodę i prawie naturalnego rozległego obszaru leśnego na południe od Trzebiela, który jest oddalony o co najmniej około 3 km od planowanych oznaczeń. Ponadto można założyć, że niziny Neissen są wykorzystywane jako siedlisko żerowania. Nie jest konieczne przelatywanie nad planowanym OPWEW, aby dotrzeć do nizin. Nie można zatem zakładać, że na obszarze chronionego krajobrazu wystąpią jakiegokolwiek istotne zakłócenia lub pogorszenie stanu zwierząt. Jest to tym bardziej prawdziwe, że obszar chroniony, jako geopark, jest również wykorzystywany do rekreacji w krajobrazie i istnieją odpowiednie wcześniejsze oddziaływania wynikające z wyraźnych zastosowań rekreacyjnych i nie służy przede wszystkim ochronie fauny.

Rezerwat przyrody „Dolina Nisy”

Obszar chronionego krajobrazu rozciąga się wzdłuż prawego brzegu Nisy Łużyckiej między Forst (Łużyce) na południu i Gubinem na północy. Najbliższe specyfikacje planu to OPWEW 20 Forst (Lausitz)-Briesnig w odległości nieco ponad 400 m i OPWEW 14 Grabko-Ost w odległości nieco poniżej 4000 m od obszaru chronionego krajobrazu. Ze względu na odległość można bezpiecznie wykluczyć istotną utratę wartości przez OPWEW 14. W odniesieniu do OPWEW 04 można jednak założyć przynajmniej częściowe i marginalne pogorszenie krajobrazu na obszarze chronionym. Turbiny wiatrowe wzniesione w ramach OPWEW będą wyraźnie widoczne między wioskami Grießen i Briesnig, patrząc na zachód od obszaru chronionego. Niemniej jednak nie dojdzie do bezpośredniej ingerencji w chroniony krajobraz, a żadne elementy charakteryzujące krajobraz nie zostaną usunięte ani zniszczone. Ponadto należy wziąć pod uwagę istniejący wpływ pięciu turbin wiatrowych na wschód od wyznaczonego obszaru, aby planowanie nie zbliżyło terenu do obszaru chronionego. Nie należy oczekiwać znacznego pogorszenia w sensie naruszenia celów ochrony.

2 Przystępne, nietechniczne podsumowanie

Ocena oddziaływania na środowisko musi zostać przeprowadzona zgodnie z § 8 ustawy o planowaniu regionalnym (ROG) w ramach przygotowania planu subregionalnego (PS) „Wykorzystanie energii wiatru” dla regionu planowania Łużyce-Las Szprewy. Niniejszy raport środowiskowy dokumentuje wyniki etapów oceny środowiskowej bezpośrednio zintegrowanych z procesem planowania.

Rozdział 1 zawiera przegląd podstawowych ram prawnych oraz technicznych. W szczególności cele oceny oddziaływania na środowisko zostały tu również wyjaśnione na tle treści PS. Główną i jedyną treścią PS jest wyznaczenie obszarów priorytetowych dla wykorzystania energii wiatrowej (OPWEW). Są to cele planowania przestrzennego, które dają pierwszeństwo budowie elektrowni wiatrowych przed innymi sposobami użytkowania gruntów na tych obszarach. Elektrownie wiatrowe mają być skoncentrowane przestrzennie na tych obszarach i mogą być wznoszone tylko w innych miejscach w regionie jako priorytet drugorzędny. Wraz z ustawą o zwiększeniu i przyspieszeniu ekspansji sieci lądowych turbin wiatrowych, która weszła w życie 1 lutego 2023 r., należy również przestrzegać znacznie zmienionej podstawy prawnej w zakresie regionalnej kontroli planowania wykorzystania energii wiatrowej. Artykuł 1 ww. ustawy o zwiększeniu i przyspieszeniu ekspansji sieci lądowych turbin wiatrowych wprowadził ustawę o wymaganiach dotyczących obszaru energii wiatrowej. Przewiduje podział tak zwanych „wartości wkładu obszarowego” między kraje związkowe. Zgodnie z nim do końca 2027 r. 1,8%, a do końca 2032 r. 2,2% powierzchni Brandenburgii powinno zostać przeznaczony pod turbiny wiatrowe. Wartości te wynikają z celów ekspansji określonych w ustawie o odnawialnych źródłach energii i odzwierciedlają zapotrzebowanie przemysłu energetycznego na grunty. Kraj związkowy Brandenburgia zamierza osiągnąć swój cel w zakresie użytkowania gruntów poprzez zdefiniowanie obszarów priorytetowych na poziomie planowania regionalnego. Jest to podstawa mandatu planistycznego i celu planowania dla Regionalnej Spółki Planowania Łużyce-Las Szprewy.

Rozdział 1 zawiera szczegółowy opis i wyjaśnienie zakresu i podstawy danych oceny oddziaływania na środowisko. Centralną bazę danych tworzą dostępne na poziomie regionalnym i krajowym (specjalistyczne) zbiory danych na temat obszarów chronionych i funkcji przestrzennych związanych ze środowiskiem. W trakcie oceny oddziaływania na środowisko nie przeprowadzono oddzielnego mapowania (gromadzenia danych). Po tym następuje wyjaśnienie podejść metodologicznych i procedury określania i oceny prawdopodobnych oddziaływań na środowisko,

- które są badane dla każdego indywidualnego przeznaczenia planu, tj. każdego zdefiniowanego OPWEW (arkusze obszarów w załączniku do raportu środowiskowego),
- dla całości OPWEW zdefiniowanych w PS w ich interakcji z regionem,

po uwzględnieniu ludzi i rekreacji, a także przyrody i krajobrazu zostały już zbadane w trakcie opracowywania i badania alternatyw. Identyfikacja i ocena prawdopodobnych znaczących oddziaływań na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko zasadniczo obejmuje cały PS „Wykorzystanie energii wiatru”. Jednak OPWEW zdefiniowane w PS, które odnoszą się wyłącznie lub głównie do ochrony istniejących zastosowań (istniejących farm wiatrowych), są przedmiotem oceny tylko wtedy, gdy definicja dąży do efektu kontroli planowania, który wykracza poza ochronę istniejącej sytuacji. Jeśli tak nie jest, znaczące oddziaływanie na środowisko wywołane przez odpowiednie przeznaczenie, a tym samym PS, który ma zostać zbadany w tym miejscu, można wykluczyć bez dalszego badania. W przypadku wszystkich odpowiednich specyfikacji PS „Wykorzystanie energii wiatru” przeprowadzana jest ocena dla danego obszaru w celu ustalenia, czy specyfikacja może mieć znaczący wpływ na środowisko. Termin „znaczący” oznacza tutaj „wartość wzięcia pod uwagę”. Oznacza to, że jest to kwestia wpływu na środowisko wynikającego w szczególności z wybranego miejsca i jego wrażliwości na planowane wykorzystanie, a także wszelkich istniejących szczególnych jakości i wartości ochrony. W tym miejscu należy zauważyć, że PS określa jedynie dwuwymiarowe obszary, które mają być wykorzystywane przede wszystkim do budowy elektrowni wiatrowych. Jako że sam PS nie planuje ani nie wznosi takich instalacji, nadal brakuje wiedzy na temat liczby instalacji, ich wymiarów i dokładnych lokalizacji. W przeciwieństwie do obszarowej definicji stref prowadzi to jedynie do selektywnych i znacznie bardziej ograniczonych przestrzennie bezpośrednich ingerencji w przyrodę i krajobraz. W tym względzie można założyć, że turbiny wiatrowe muszą również utrzymywać odległości około pięciokrotności średnicy wirnika w głównym kierunku wiatru i trzykrotności średnicy wirnika w kierunku poprzecznym do głównego

kierunku wiatru. Aby móc dokonać znaczących szacunków oczekiwanych oddziaływań na środowisko pomimo braku wiedzy, ocena środowiskowa opiera się na podejściu maksymalnym, które zakłada, że OPWEW zostanie w pełni i optymalnie zagospodarowany turbinami wiatrowymi w wyniku wyznaczenia planu. Ponadto do prognozy oddziaływania przyjęto referencyjną turbinę wiatrową o całkowitej wysokości 250 m i średnicy wirnika 170 m, która została również wykorzystana do przygotowania PS. Są to zdecydowanie największe typy turbin wznoszonych obecnie w regionie.

Ocena przewidywanych (prawdopodobnie znaczących) skutków środowiskowych PS opiera się na celach środowiskowych poprzez powiązanie znanych i naukowo udowodnionych skutków elektrowni wiatrowych (przy użyciu wymiarów elektrowni referencyjnej) z wrażliwością istniejących cech i funkcji środowiskowych na tym obszarze na te skutki. Porównując znane skutki takich turbin wiatrowych z różnymi celami środowiskowymi, już na wstępnym, teoretycznym poziomie widać, że negatywne skutki turbin wiatrowych koncentrują się przede wszystkim na chronionych dobrach ludzi, zwierząt (zwłaszcza ptaków) i krajobrazu. W szczególności wpływ ten ma ogromne znaczenie w kontekście decyzji o lokalizacji na poziomie regionalnym, a tym samym również w powiązanej ocenie oddziaływania na środowisko. W ramach konkretnej oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnej lokalizacji, dotkliwość spodziewanych znaczących oddziaływań na środowisko jest następnie określana dla wszystkich dóbr chronionych, z uwzględnieniem pewności prognoz i prawdopodobieństwa wystąpienia potencjalnych oddziaływań na środowisko. Dotkliwość oddziaływań na środowisko jest mapowana za pomocą pięciostopniowej skali oceny („rozszerzona zasada sygnalizacji świetlnej”) z poziomami „brak”, „niski”, „średni”, „wysoki” i „pozytywny” wpływ na środowisko.

Ocena zgodności zdefiniowanych OPWEW z celami ochrony i zachowania obszarów chronionych połączonej europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 znajdujących się w ich potencjalnym obszarze oddziaływania opiera się na specjalnym podejściu do oceny zintegrowanym z oceną oddziaływania na środowisko. Inaczej niż wcześniej, przedmiotem poszczególnych ocen jest odpowiedni obszar Natura 2000. Na tej podstawie badane są sieci OPWEW, które mogą mieć wpływ na obszar Natura 2000 ze względu na ich lokalizację i odległość. Bada się, czy specyfikacje planu mogą mieć negatywny wpływ na cele ochrony i zachowania poszczególnych obszarów lub sieci Natura 2000 („screening” i „ocena wstępna”). Jeśli jest to możliwe, przeprowadzana jest pełna ocena oddziaływania w zależności od skali.

Rozdział 2 szczegółowo wymienia cele ochrony środowiska istotne dla oceny takiego oddziaływania na środowisko. Cele ochrony środowiska, które są ważne dla przygotowania planu i oceny oddziaływania na środowisko, można znaleźć między innymi w zasadach planowania przestrzennego ustawy o planowaniu regionalnym (ROG). Zgodnie z wiodącą zasadą zrównoważonego rozwoju przestrzennego, w ocenie oddziaływania na środowisko należy uwzględnić wiele innych celów środowiskowych, takich jak ochrona imisji, przyrody, krajobrazu, gatunków i obszarów europejskich. Oprócz aktualnego stanu środowiska, cele środowiskowe stanowią podstawę do oceny i oszacowania, czy i w jakim stopniu poszczególne obszary priorytetowe dla wykorzystania energii wiatrowej mogą mieć znaczący wpływ na środowisko.

Obecny stan środowiska w regionie planistycznym Łużyce-Las Sprewy, jak już wspomniano powyżej, został szczegółowo opisany w **rozdziale 3**, podzielonym według prawnie chronionych dóbr, które należy wziąć pod uwagę. Ponadto w każdym przypadku przedstawiono prognozę rozwoju stanu środowiska w przypadku braku realizacji planu. Obecny stan środowiska jest wynikiem interakcji między naturalnymi cechami regionu Łużyce-Las Szprewy a ludzkim użytkowaniem i wpływem na ten obszar. Pod tym względem sześć dużych obszarów naturalnych regionu planowania tworzy wielkoskalowe ramy dla charakterystyki i wartości gleb i wód, które z kolei mają znaczący wpływ na występowanie zwierząt i roślin. Na północy regionu znajduje się Mittlere Mark, który charakteryzuje się siecią nizin biegnących przez często suche wrzosowiska i lasy iglaste. Szczególne znaczenie dla ochrony przyrody w tym regionie mają (byłe) poligony wojskowe, które zapewniają siedliska wielu zagrożonym gatunkom. Na północy, a zwłaszcza na północnym wschodzie, znajduje się również Wschodniobrandenburski Region Wrzosowisk i Jezior. Ten naturalny obszar charakteryzuje się niezakłóconymi, słabo zaludnionymi krajobrazami leśnymi i jeziornymi, a także pojedynczymi łańcuchami wzgórz. Las Szprewy, który jest znany poza regionem, sąsiaduje z Regionem Wrzosowisk i Jezior na południowym zachodzie. Las Szprewy charakteryzuje się rozległymi siedliskami podmokłymi i dużą liczbą często niemal naturalnych zbiorników wodnych. Ponadto historyczna forma użytkowania gruntów, która zachowała się częściowo do dziś, jest charakterystyczna dla tego

naturalnego obszaru, z niewielką, pasmową przemianą uprawy warzyw i użytkowania łąk/pastwisk. Na południu Lasu Szprewy znajduje się Niederlausitz, największy obszar naturalny w regionie planowania. Dolne Łużyce charakteryzują się przede wszystkim licznymi obszarami górnictwa odkrywkowego węgla brunatnego i związanymi z nimi krajobrazami. Z dala od obszarów zdominowanych przez górnictwo, charakterystyczne dla tego regionu są rozległe, niezakłócone krajobrazy z wąskimi, zalesionymi wzgórzami i rozległymi lasami iglastymi. Na samym południu i południowym zachodzie regionu planowania, niziny Łaby i Elstery charakteryzują się wielkoskalowym wyglądem krajobrazu. Krajobraz ten charakteryzuje się krajobrazami zalewowymi Czarnej Elstery i Łaby i jest obecnie prawie wolny od lasów.

Rozdział 4 stanowi serce raportu środowiskowego z identyfikacją, opisem i oceną prawdopodobnych skutków środowiskowych Plan Subregionalny „Wykorzystanie energii wiatru” (wraz z kartami obszaru udokumentowanymi w załączniku). Przede wszystkim przedstawiono przegląd sposobu, w jaki ochrona środowiska i ochrona przyrody są brane pod uwagę w kontekście wyboru lokalizacji dla wyznaczonego OPWEW przez planowanie regionalne. W trakcie opracowywania PS tereny zostały wybrane w pierwszym etapie na podstawie kryteriów pozytywnych i negatywnych. Wśród poszczególnych zastosowanych kryteriów negatywnych uwzględniono już różne kryteria środowiskowe, takie jak obszary ochrony przyrody lub minimalne odległości od osad ludzkich, aby móc od samego początku wykluczyć wszelkie upośledzenia istotne do rozważenia ze względu na bezpośrednie skutki planowanego OPWEW. Oprócz negatywnych kryteriów bezpośrednio prowadzących do wykluczenia planowania OPWEW, w procesie planowania regionalnego przeprowadzono również indywidualną ocenę, w kontekście której uwzględniono dalsze tak zwane kryteria indywidualne. Obejmują one również różne kryteria środowiskowe i stanowią już odpowiednie uwzględnienie tych obaw w procesie wyboru lokalizacji.

Po tym następuje podsumowanie wyników szczegółowej, obszarowej oceny oddziaływania na środowisko w formie tabelarycznej. Szczegółowa obszarowa ocena oddziaływania na środowisko jest dołączona do załącznika sprawozdania dotyczącego środowiska w postaci arkusza dla każdego indywidualnego ustalenia planu. Arkusze informacyjne zawierają ogólny opis obszaru, specyficzną dla obszaru ocenę potencjalnych oddziaływań na środowisko, w tym specyficzną dla obszaru ocenę oddziaływań na obszary chronione Natura 2000, a także ostateczną ocenę oddziaływania na środowisko i zalecenia dotyczące rozważenia oceny oddziaływania na środowisko.

Należy podkreślić następujące wyniki:

Spośród łącznie **48 OPWEW uwzględnionych w projekcie PS** nie zidentyfikowano żadnych poważnych negatywnych oddziaływań na środowisko (poziom oceny „wysoki”) w odniesieniu do żadnego terenu. Dotyczy to zarówno rozważań związanych z indywidualnymi oddziaływaniami lub funkcjami, jak i ogólnej oceny poszczególnych WPE, biorąc pod uwagę wszystkie dobra chronione istotne dla oceny. Wynika to w dużej mierze z kompleksowego uwzględnienia kwestii środowiskowych w ogólnej koncepcji planowania przestrzennego i wyboru terenów ściśle związanych z oceną środowiskową. Jednocześnie należy podkreślić, że 48 wyznaczonych obszarów OPWEW nie jest całkowicie wolnych od konfliktów. Tylko w przypadku jednego obszaru priorytetowego, OPWEW 04, można było całkowicie wykluczyć wystąpienie prawdopodobnych znaczących oddziaływań na środowisko wywołanych przez PS „Wykorzystanie energii wiatru”. W przypadku pięciu OPWEW w ogólnej ocenie zidentyfikowano negatywny wpływ na środowisko o „średnim” nasileniu. Negatywny wpływ na środowisko o „niskim” nasileniu zidentyfikowano dla pozostałych 42 obszarów OPWEW, a tym samym dla zdecydowanej większości ocenianych lokalizacji. W ocenie zidentyfikowano krajobraz, zasoby ludzkie, zwierzęce i roślinne, na które oddziaływanie ma największy wpływ. Z wyjątkiem OPWEW 04, krajobraz jako przedmiot ochrony może być znacząco dotknięty („niska” lub „średnia” dotkliwość) przez wszystkie zidentyfikowane OPWEW. Stosunkowo pozytywny wynik oceny środowiskowej, z wyraźną przewagą lokalizacji ocenionych ogólnie jako niewielkie, wynika nie tylko z wyżej wspomnianego uwzględnienia ochrony przyrody i ochrony środowiska przy wyborze lokalizacji, ale także w szczególności z faktu, że duża część OPWEW jedynie zabezpiecza istniejące farmy wiatrowe lub umiarkowanie je rozszerza, tak że wcześniej nienaruszone obszary krajobrazowe są dotknięte tylko w kilku przypadkach.

Pozostałe zidentyfikowane negatywne oddziaływania na środowisko o „niskim” i „średnim” nasileniu to negatywne oddziaływania, które można albo złagodzić lub zrekompensować za pomocą odpowiednich środków unikania lub

środków kompensacyjnych i zastępczych, które zostaną zdefiniowane i określone w kolejnych procedurach zatwierdzania, albo oddziaływania, które ostatecznie należy zaakceptować w ramach równoważenia potrzeby i ogólnych korzyści społecznych wynikających z wykorzystania energii wiatrowej w kontekście zagrożenia stwarzanego przez zmiany klimatu. Wreszcie, planowanie zapobiega również występowaniu znaczących, w niektórych przypadkach poważnych, negatywnych oddziaływań na środowisko na bardzo dużą skalę. Wynika to z faktu, że region Łużyce-Las Szprewy osiągnie ustawową wartość wkładu obszarowego wynoszącą 2,2% powierzchni regionu w roku docelowym 2032, jeśli zostaną zdefiniowane OPWEW. W związku z tym budowa elektrowni wiatrowych poza OPWEW nie będzie już w przyszłości projektem uprzywilejowanym. Jednak projekty, które nie są uprzywilejowane zgodnie z kodeksem budowlanym, są generalnie niedopuszczalne. Tak więc wyznaczenie OPWEW w PS „Wykorzystanie energii wiatru” pośrednio skutkuje koncentracją elektrowni wiatrowych w regionie na wyznaczonych obszarach i prowadzi do faktycznego wykluczenia takich elektrowni poza tymi obszarami.

W **rozdziale 4** kontynuowane są badania kompleksowego wpływu na środowisko wszystkich wyznaczonych OPWEW. Omówiono tu niebezpieczeństwa związane z częściową kumulacją przestrzenną, tj. wzajemnie nakładającymi się i potencjalnie wzmacniającymi się efektami środowiskowymi, które mogą wystąpić w szczególności w przypadku przedmiotów ochrony ludzi, krajobrazu i zwierząt. W rezultacie można wykluczyć znaczące skumulowane oddziaływania przestrzenne dla chronionych dóbr ludzi i zwierząt. Jednak w odniesieniu do krajobrazu jako przedmiotu ochrony występują częściowe skumulowane szkody. Jednak ze względu na często istniejące zaciemnienie wizualne przez obszary leśne w dotkniętych obszarach krajobrazowych, istniejące oddziaływania i tylko w niewielkim stopniu dotknięte wysokiej jakości obszary krajobrazowe, nie można ich było ocenić jako poważne i niedopuszczalne. Ponadto uwzględniono oddziaływania zbiorcze, tj. oddziaływania, których należy oczekiwać dla całego obszaru we wszystkich specyfikacjach. Podsumowująca ocena wpływu na środowisko obejmuje również te oddziaływania, które nie zostały dogłębnie zbadane w ocenie obszarowej ze względu na ich znikomy wpływ na wybór lokalizacji. Wyznaczenie 48 obszarów priorytetowych dla wykorzystania energii wiatrowej generuje zatem zarówno negatywne, jak i pozytywne skutki dla środowiska. Negatywne skutki środowiskowe odnoszą się do chronionych dóbr ziemi i gleby, ludzi i krajobrazu, a w mniejszym stopniu do chronionych dóbr zwierząt i roślin. Jednocześnie, w perspektywie długoterminowej, projekt będzie miał znaczący pozytywny wpływ na środowisko, zwłaszcza w odniesieniu do chronionego zasobu klimat/powietrze, który będzie miał wpływ ponadregionalny.

Rozdział 5 zawiera ocenę zgodności PS „Wykorzystanie energii wiatru” z siecią Natura 2000, dostosowaną do skali planowania regionalnego. Ocena ta koncentruje się na europejskich siedliskach flory i fauny (obszary SOOS) i ostojach ptaków (obszary specjalnej ochrony, OSO) w regionie i na obszarach sąsiednich oraz na pytaniu, czy OPWEW zdefiniowane w planie, indywidualnie lub w połączeniu, mogą prowadzić do znacznego naruszenia celów ochrony i ochrony związanych z odpowiednim obszarem chronionym, które są zwykle określone w rozporządzeniu prawnym. Jeśli nie można tego zanegować z wystarczającym prawdopodobieństwem, wyznaczenie jest nieodpowiednie i jest mało prawdopodobne, aby elektrownie wiatrowe zostały zatwierdzone w ramach tego OPWEW.

Odległość między OPWEW a odpowiednim obszarem chronionym jest czynnikiem decydującym o potencjalnym naruszeniu obszarów chronionych przez zdefiniowane OPWEW. Bezpośrednią ingerencję w obszary chronione można wykluczyć, ponieważ zarówno obszary SOOS, jak i OSO zostały już uwzględnione jako kryteria negatywne, które wykluczają wykorzystanie energii wiatrowej w trakcie wyboru lokalizacji za pomocą ogólnej analizy potencjału przestrzennego. W związku z tym skutki zakłóceń, które wykraczają poza faktycznie zdefiniowane OPWEW, określają maksymalny zakres potencjalnych negatywnych skutków elektrowni wiatrowych na obszarach Natura 2000. W przypadku obszarów chronionych, które znajdują się poza efektywnym zasięgiem takich zakłóceń, można od samego początku wykluczyć ich negatywny wpływ. Dalsza ocena jest konieczna tylko w przypadku obszarów chronionych znajdujących się w tych zakresach. Obszary chronione podlegające dalszej ocenie w tym zakresie zostały najpierw zidentyfikowane w procesie przesiewowym. Biorąc to pod uwagę, odległości oddziaływania wynoszące 1200 m dla europejskich ostoi ptaków (obszary OSO) i 500 m dla obszarów SOOS zostały wyprowadzone z różnych wrażliwości przedmiotów ochrony obszarów SOOS i OSO. W przypadku wszystkich obszarów chronionych, które leżą poza tymi obszarami oddziaływania, znaczące negatywne skutki są wykluczone

od samego początku bez potrzeby dalszej oceny. Dla pozostałych 15 potencjalnie dotkniętych obszarów SOOS i trzech potencjalnie dotkniętych obszarów OSO przeprowadzono następnie wstępną ocenę zgodności z SOOS. Jedynie w przypadku, gdy nie można było wykluczyć pogorszenia stanu w trakcie tej wstępnej oceny, przeprowadzono bardziej szczegółową ocenę oddziaływania. Oceny i ich wyniki zostały udokumentowane dla wszystkich potencjalnie dotkniętych obszarów chronionych. W rezultacie można było wykluczyć znaczące szkody dla obszarów Natura 2000 w związku z OPWEW określonymi przez PS „Wykorzystanie energii wiatru”.

Ze względu na fakt, że obszar planowania graniczy z terytorium Polski, przeprowadzono również transgraniczną ocenę oddziaływania na środowisko. Zostało to szczegółowo udokumentowane w **rozdziale 6**. Rzeczpospolita Polska była już zaangażowana w procedurę określania zakresu oceny oddziaływania na środowisko (tzw. „scoping”, z ang.: „ustalanie zakresu”) dla PS „Wykorzystanie energii wiatru” wiosną 2023 r. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska i Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim przekazały następnie swoje uwagi i komentarze dotyczące proponowanego zakresu (transgranicznej) oceny oddziaływania na środowisko w piśmie z dnia 30 marca 2023 r., które zostały w dużej mierze uwzględnione. Identyfikacja i ocena potencjalnych transgranicznych oddziaływań na środowisko została przeprowadzona w korytarzu o maksymalnej szerokości 5 km w głąb terytorium Polski. Jednocześnie oznacza to, że w przypadku OPWEW, które znajdują się w odległości większej niż 5 km od granicy państwowej, można wykluczyć, że będą one miały istotny wpływ na środowisko na terytorium Polski. Pod tym względem pięć OPWEW znajduje się w odległości 5 km lub mniejszej od polskiej granicy państwowej, a zatem może potencjalnie wiązać się ze znaczącym wpływem na środowisko na terytorium Polski. Trzy z wymienionych OR zostały wcześniej uwzględnione w identycznej lub podobnej formie w PS „Wykorzystanie energii wiatru” (wydanie z 2015 r.). A zatem przynajmniej po części pokrywa się to z istniejącym planem. Dla tych pięciu obszarów OPWEW określono i oceniono prawdopodobne znaczące transgraniczne oddziaływania na środowisko na terytorium Polski w odniesieniu do dóbr chronionych. W rezultacie takich oddziaływań należy się spodziewać jedynie w odniesieniu do krajobrazu jako zasobu chronionego, na który turbiny wiatrowe, widoczne również z terytorium Polski, mają wpływ techniczny i odpowiednio pogarszają jego jakość. Nie zidentyfikowano jednak skumulowanych negatywnych oddziaływań, które skutkowałyby trwałą zmianą w funkcjonowaniu równowagi przyrodniczej i krajobrazowej regionu, a w szczególności sąsiednich obszarów Polski.

Następnie przeanalizowano możliwe znaczące negatywne oddziaływania na obszary Natura 2000 oraz inne obszary chronione lub wymagające szczególnej ochrony na terytorium Polski. W rezultacie można było wstępnie wykluczyć znaczące negatywne skutki dla obszarów Natura 2000 na terytorium Polski. To samo dotyczy większości innych zbadanych krajowych obszarów chronionych i obszarów wrażliwych. Jedynie w przypadku obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Nysy” można założyć co najmniej częściowe i marginalne naruszenie przez OPWEW 04. Turbiny wiatrowe wzniesione w ramach OPWEW będą wyraźnie widoczne między wioskami Griefsen i Briesnig, patrząc na zachód od obszaru chronionego. Niemniej jednak nie dojdzie do bezpośredniej ingerencji w chroniony krajobraz, a żadne elementy charakteryzujące krajobraz nie zostaną usunięte ani zniszczone. Nie oczekuje się zatem naruszenia celów ochrony.

Wreszcie, **rozdział 7** raportu środowiskowego zawiera dodatkowe informacje na temat planowanych środków monitorowania. Celem takich środków monitorowania jest w szczególności identyfikacja nieprzewidzianych negatywnych skutków na wczesnym etapie i możliwość podjęcia odpowiednich działań naprawczych w odpowiednim czasie. Monitorowanie znaczących skutków PS „Wykorzystanie energii wiatru” na środowisko będzie zatem prowadzone na dwa sposoby:

1. monitorowanie realizacji określonych OPWEW w podległych procedurach
2. monitorowanie warunków środowiskowych przez właściwe organy środowiskowe, niezależne od planowania państwowego i regionalnego.

Wyniki przedstawione w raporcie środowiskowym zostaną uwzględnione w ostatecznej decyzji w sprawie sektorowego planu subregionalnego „Wykorzystanie energii wiatru” dla regionu planowania Łużyce-Las Szprewy i zostaną wykorzystane w szczególności do udziału społeczeństwa w kontekście ujawnienia projektu planu.

3 Bibliografia

Ustawy, dyrektywy, rozporządzenia

- Niemiecki kodeks budowlany (BauGB) w wersji z obwieszczenia z dn. 3 listopada 2017 r. (Federalny Dziennik Ustaw I s. 3634), ostatnio zmienionej art. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. (Federalny Dziennik Ustaw 2023 i nr 221).
- Dyrektywa siedliskowa — Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dn. 21.05.1992 r. ws. ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.
- LEP-HR – rozporządzenie w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego regionu stołecznego Berlin-Brandenburgia (LEP HR) z dnia 29 kwietnia 2019 r.
- Niemiecka ustawa o planowaniu regionalnym oraz planowaniu wydobywania węgla brunatnego i rekultywacji (RegBkPIG) w brzmieniu ustawy z dn. 8 lutego 2012 r. (Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I/12, [nr 13]), ostatnio zmieniona ustawą z dn. 23 czerwca 2021 r. (Dziennik Ustaw i Rozporządzeń I/21, [nr 19]).
- Wytyczne Wspólnego Departamentu Planowania Regionalnego dla regionu Berlin-Brandenburgia dotyczące planów regionalnych z dnia 21 listopada 2019 r. zmienione obwieszczeniem z dn. 14 grudnia 2022 r.
- Ustawa o planowaniu regionalnym (ROG) z dn. 22 grudnia 2008 r., ostatnio zmieniona art. 1 ustawy z dnia 28 września 2023 r.
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KLIMATU i ŚRODOWISKA 1 z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Brożek (PLH080051) Czytaj więcej na Prawo.pl: <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2021-1989,19160324.html> (data ostatniej dostępności: 27.09.2023 r.)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KLIMATU i ŚRODOWISKA 1 z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jeziora Brodzkie (PLH080052) Czytaj więcej na Prawo.pl: <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2022-1023,19240348.html> (data ostatniej dostępności: 27.09.2023 r.)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KLIMATU i ŚRODOWISKA 1 z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Borów Zasięckich (PLH080060) Czytaj więcej na Prawo.pl: <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2022-1178,19246718.html> (data ostatniej dostępności: 27.09.2023 r.)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KLIMATU i ŚRODOWISKA 1 z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk wilki nad Nysą (PLH080044) Czytaj więcej na Prawo.pl: <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2021-2075,19166355.html> (data ostatniej dostępności: 27.09.2023 r.)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KLIMATU i ŚRODOWISKA 1 z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łęgi nad Nysą Łużycką (PLH080038) Czytaj więcej na Prawo.pl: <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2021-1620,19143185.html> (data ostatniej dostępności: 27.09.2023 r.)
- Standardowe formularze danych polskich obszarów Natura 2000: <https://eunis.eea.europa.eu/> (data ostatniej dostępności: 27.09.2023 r.)
- Dyrektywa ptasia — dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
- Ustawa o wymogach dotyczących obszarów wiatrowych — ustawa o wymogach dotyczących obszarów wiatrowych z dn. 20 lipca 2022 r. (niemiecki Federalny Dziennik Ustaw I, s. 1353), ostatnio zmieniona art. 6 ustawy z dnia 26 lipca 2023 r. (niemiecki Federalny Dziennik Ustaw 2023 I, nr 202).